

Jakým obohacením je pro nás maronitská církev?

Ve Světle číslo 1/2025 jsem představil svatého **Šarbelu Machlúfa** a svatou **Rafku Boutroussieh**, světky z Libanonu. V pozdějším čísle Světla 29/2025 jsem psal o mnichu, knězi a učenci svatém **Nimatullahu** a řeholníkovi blahoslaveném **Stefanu Nehme**. Relikvie I. stupně všech čtyř světců uchováváme ve farním kostele v Dobratcích. Nyní dlužím představit maronitskou církev, ke které všichni světci náleží.

Musíme se vrátit až k roku 313, kdy císař Konstantin Veliký oficiálně uznal křesťanství a pronásledování pozvolna skončilo. Krvavé mučednictví, dříve jediná, nejosvědčenější cesta ke svatosti, bylo nahrazeno tzv. bílým mučednictvím, které zahrnovalo následování Krista skrze evangelní rady (čistota, chudoba, poslušnost atd.).

Cesta víry maronitské církve napříč staletími

V polovině 3. století v Egyptě se kolem postavy svatého Antonína Velikého (251–356) formuje hnutí poustevníků (*anachoretai*, z řečtiny: ti, kteří zbloudili). Až do této doby starověkých poustevníků sahají duchovní kořeny maronitské církve. Antonín pocházel z bohaté koptské křesťanské rodiny. V mládí ztratil rodiče a brzy poté se zřekl veškerého majetku a věnoval se životu v ústraní, přísné askezi a neustálé modlitbě. Radikální rozhodnutí rozejít se se světem bylo novým jevem: od té doby začali učedníci a následovníci slavného poustevníka utíkat na poušť hledat samotu a nakonec do klášterů vzdálených od osídlených center a izolovaných zdi od svého okolí. Anachoretismus, skrze úplné zřeknutí se světa, čistotu, přísnou askezi, modlitbu a pokání, si kladl za cíl radikálně napodobovat Krista. Byla nalezena a mnoha životy osvědčena nová cesta ke svatosti.

Přibližně v téže době se v Sýrii rozvíjí podobná duchovní cesta, v určitých aspektech ještě radikálnější, v mnohém čerpající z duchovní cesty egyptských mnichů. V druhé polovině 4. století žije v provincii Sýrie poustevník Maron, jenž je považo-

ván za duchovního otce mnišského hnutí a zakladatele maronitské církve. Maron a další syrští mniši, kteří byli jeho žáky, žili samotářským životem pod širým nebem, zcela oddáni rozjímání, neustálé modlitbě a četbě Pisma svatého. Už jen samotný pobyt pod širým nebem se mohl zdát dostatečně těžký – spali na zemi, snášeli v zimě chlad a v létě spalující slunce. Asketové se s tím však nespokojili: nosili pod hábitem cilicium, tj. žíněnou košili (kající

MODLITBA K SVATÉMU MARONOVÍ:

Ó duchu svatý z otevřeného nebe, světlo Kristova učení ti dalo sílu a vytrvalost odolávat nepříznivým žvlům a tvůj příklad mi nyní dává vnitřní sílu překonat svou slabost. Nejvyšší z poustevníků, jako stromy ozdobené listím nabízíš uklidňující stín, dáváš mi útočiště a osvěžení. Když jsi stál pevně jako cedr, mé váhání ustoupilo; když jsi rozprostřel své paže jako velké větve, uvolnil jsem své napětí; když jsi ucítil svěží vánek, otevřel jsem své srdce větru Boží lásky. Svatý Marone, oroduj za nás! Amen.

oděv, nejčastěji z kůže kůže, chlupy k tělu), těžké železné řetězy a opasky. Umrtvování bylo chápáno jako pokání za vlastní hříchy a zadostiučinění za hříchy druhých.

Po smrti Marona jeho následovníci založili klášter mezi Antiochií a Aleppem, který se postupně stal duchovním centrem rostoucího společenství věřících. Pro věrnost učení katolické víry, především závěrům Chalcedonského koncilu (r. 451), byli krutě pronásledováni. Po mučednické smrti 350 maronitů v roce 517 se v několika vlnách, až do muslimské expanze v 8. století, přemísťovali ze Sýrie na jih, do libanonských hor, kde mohli svobodně praktikovat svou víru. Mnoho místních obyvatel od nich přijalo křesťanství. Ačkoliv formální potvrzení jednoty s Římem proběhlo v roce 1182, maronité nikdy společenství s Petrovým nástupcem v Římě nepřerušili.

Nyní maronitská katolická církev (jedna z 23 katolických východních církví v plném společenství s římským papežem) tvoří velký duchovní poklad Východu. Tato církev, čítající celosvětově přibližně 3–4 miliony věřících, má své historické kořeny v Libanonu, kde dodnes tvoří přibližně třetinu obyvatelstva. Její bohatá liturgická tradice, hluboká spiritualita a neochvějná věrnost během staletí pronásledování z ní činí inspirativní příklad pro katolíky všech rituů.

Proč se zajímat o maronitskou církev jako o živé svědectví rané církve?

Maronité jsou přímými dědici nejstarší křesťanské tradice pocházející přímo z Jeruzaléma, kolébky křesťanství. Poskytují živé svědectví o tom, jak křesťanská víra vypadala ve svém původním prostředí a kulturním kontextu. Maronitská církev představuje unikátní živé svědectví o nejranějším křesťanství. Jako přímí dědicové jeruzalémské tradice zachovali autentické prvky víry, které se praktikovaly již v době apoštolů. Jejich liturgie, patřící k západosyrské tradici, obsahuje anaforu (liturgickou modlitbu) připisovanou svatému Jakubovi, „bratru Páně“ a prvnímu

biskupovi Jeruzaléma. Tato liturgická kontinuita umožňuje věřícím latinského ritu nahlédnout do způsobu slavení eucharistie v dobách blízkých apoštolům.

Proč se zajímat o maronitskou církev z pohledu věrnosti v pronásledování?

- Než by maronité ztratili víru, to raději odešli do nepřístupných hor Libanonu, kde našli své útočiště.

- Zachování a zachovávání víry i během staletí muslimské nadvlády bylo obranou samotné identity maronitů.

- Živá víra maronitů napříč staletími je dnes inspirací pro současné křesťany čelící sekularizaci, zvláště v Evropě.

Pozastavím se u jednoho z nejpůsobivějších aspektů maronitské církve, kterým je její neochvějná věrnost katolické víře navzdory staletím pronásledování. Když čelili útlaku, raději se uchýlili k těžké zemědělské práci zabezpečující jejich přežití do těžko přístupných horských ob-

lastí Libanonu, než aby se vzdali své víry. Takto během osmanské nadvlády prokázali maronité mimořádnou statečnost při obraně své náboženské identity. Toto heroické svědectví může být mocnou inspirací pro dnešní katolíky latinského ritu, kteří často čelí subtilnějším, ale ne méně závažným výzvám sekularizované společnosti, relativismu a konzumismu.

Proč se zajímat o maronitskou církev jako bohatství spirituality a modlitby?

Maronité si uchovali praxi kontemplativní modlitby, bohatou tradici tiché modlitby srdce a vnitřního usebrání. V této církvi také najdeme hlubokou lásku k Panně Marii, jako ochránkyni maronitského lidu. Jejich asketický život vyrůstal a byl inspirován poustními otci. Askeze jim byla a je cestou k Bohu. V liturgii najdeme unikátní prvky západosyrské tradice obohacující modlitební zkušenost. Maronitská spiritualita nám nabízí bohatý zdroj inspirace v oblas-

ti modlitby a duchovního života. Zakořeněná v tradici poustních otců klade důraz na kontemplaci, ticho a asketickou disciplínu jako prostředky k hlubšímu spojení s Bohem. Jedinečné liturgické prvky maronitského ritu, jako používání aramejštiny (jazyka Ježíše Krista) během bohoslužby, častější používání kadidla a symbolických gest, mohou obohatit duchovní zkušenost věřících zvyklých na latinský rítus. Hluboká, působivá mariánská úcta prostupuje celou maronitskou zbožností a propojuje modlitbu se službou společenství.

Proč se zajímat o maronitskou církev, jejíž součástí jsou svatí maronitské církve?

Není možné zde opět nevzpomenout **svatého Šarbela Machlúfa** (1828–1898), mnicha a poustevníka, který je známý svým asketickým životem a četnými zázraky, jež se dějí na jeho přimluvu dodnes. Posmrtná neporušenost jeho těla 64 let od jeho smrti až do jeho beatifikace je jedním z důkazů jeho svatosti.

Svatá Rafka (1832–1914) – známá jako „libanonská růže“ – přijala utrpení jako způsob sjednocení s Kristovým křížem. Navzdory slepotě a bolestivé nemoci žila s radostnou odevzdaností Boží vůli.

Svatý Nimatullah Al-Hardini (1808–1858), kněz a učenec vynikající ctnostmi pokory a lásky, jako formátor mnichů a profesor teologie vychovával generace maronitských duchovních, včetně sv. Šarbela.

Maronitská církev obohatila univerzální církev řadou inspirativních světců. Vedle zakladatele sv. **Marona** a prvního patriarchy sv. **Jana Marona** vynikají zejména svatci moderní doby. K již představeným můžeme připojit patriarchu maronitské církve, **bl. Stephana Douayhyho** (1630–1704). Jejich životy svědčí o výjimečné duchovní síle maronitské tradice a její schopnosti formovat osoby hluboké svatosti i v současném světě.

Proč se zajímat o maronitskou církev z ekumenického rozměru?

Maronitská církev, jako most mezi tradicemi, spojuje prvky východní a západní spirituality. Mluvíme o jednotě v různos-

Liturgická čtení – dokončení ze str. 3

2. čtení – Kol 2,12–14

Bratři! Křtem jste byli spolu s Kristem položeni do hrobu, a tím také zároveň s ním vzkříšeni, protože jste uvěřili, jak velkou moc má Bůh, který ho vzkřísil z mrtvých. I vás, když jste byli mrtví pro své hříchy a když vaše tělo bylo neobřezáno, zase oživil zároveň s ním. Odpustil nám všechny hříchy, zrušil dlužní úpis, který svědčil proti nám svými předpisy, a nadobro ho zničil tím, že ho přibil na kříž.

Evangelium – Lk 11,1–13

Jednoho dne se Ježíš modlil na nějakém místě. Když přestal, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pane, nauč nás modlit se, jako i Jan naučil své učedníky.“ Odpověděl jim: „Když se modlíte, říkejte: Otče, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Chléb náš vezdejší dávej nám každý den. A odpusť nám naše hříchy, neboť i my odpouštíme každému, kdo se provinuje proti nám. A neuveď nás v pokušení.“ Řekl jim dále: „Někdo

z vás bude mít přítele a půjde k němu o půlnoci s prosbou: »Příteli, půjč mi tři chleby. Právě totiž ke mně přišel můj přítel, který je na cestách, a nemám, co bych mu předložil.« On však by mu zevnitř odpověděl: »Neobtěžuj mě! Dveře jsou už zavřeny a moje děti jsou se mnou na lůžku. Nemohu vstát a dát ti ho.« Říkám vám: Když přece vstane a dá mu, tedy ne proto, že je to jeho přítel, ale pro jeho neodbytnost se zvedne a dá mu všechno, co potřebuje. Proto vám říkám: Proste, a dostanete; hledejte, a naleznete; tlučte, a otevře se vám. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu se otevře. Je mezi vámi takový otec, že když ho syn poprosí o chléb, on mu dá kámen? Anebo když ho poprosí o rybu, on mu dá místo ryby hada? Anebo když ho poprosí o vejce, on mu dá štíra? Jestliže tedy vy, třebaže jste zlí, umíte dávat svým dětem dobré dary, čím spíše nebeský Otec dá Ducha Svatého těm, kdo ho prosí!“

ti a zároveň oceňujeme příklad zachování vlastní identity při plném společenství s Římem. Maronitská církev je vzorem pro mezináboženský dialog a inspiraci pro ekumenické vztahy s pravoslavnými církvemi. Maronitská církev představuje jedinečný most mezi východní a západní křesťanskou tradicí. Jako východní katolická církev v plném společenství s Římem demonstruje, že je možné zachovat bohatství východní liturgie, spirituality a církevní disciplíny při současném uznání papežského primátu. Tento živý příklad „jednoty v různosti“ naplňuje vizi sv. Jana Pavla II. o církvi „dýchající oběma plícemi“ – východní i západní. Pro katolíky latinského ritu může studium maronitské tradice prohloubit porozumění univerzálnosti církve a inspirovat k větší otevřenosti vůči ekumenickému dialogu, zejména s východními církvemi.

**Proč se zajímat
o maronitskou církev z pohledu
péče o kulturní dědictví
a jako na ochránce aramejštiny?**

Maronité pomáhají zachovat jazyk, kterým mluvil Ježíš Kristus, používáním aramejštiny v liturgii a také v každodenním životě, zvláště v odlehklých horských vesnicích Libanonu. Literární poklady, bohatá sbírka teologických, liturgických a duchovních textů v syrštině a arabštině obohacují intelektuální tradici univerzální církve. V maronitské církvi nacházíme také unikátní umění a architekturu. Charakteristické kostely a kláštery v libanonských horách s jedinečným architektonickým stylem a historickou hodnotou svědčí o dlouhé kontinuitě víry.

Maronitská církev je strážcem neocenitelného kulturního dědictví, které sahá až do kolébky křesťanství. Jako jediná církev stále aktivně používá aramejštinu – jazyk, kterým mluvil sám Ježíš – a uchovává ji jako živý liturgický jazyk. Její literární tradice zahrnuje vzácné teologické a spirituální texty, které obohacují celou církev. Maronitská architektura a umění představují unikátní syntézu blízkovýchodních a středomořských vlivů, která svědčí o hluboké integraci víry do kulturní identity lidu. Toto propojení víry s národní identitou pomohlo zachovat křesťanské dědictví v regionu, kde se křesťanství zrodilo, ale kde dnes často čelí existenčním hrozbám.

Celosvětová síť modlitby s papežem ČESKÁ REPUBLIKA

Apoštolát modlitby tvoří celosvětovou síť modliteb, která spojuje všechny křesťany s papežem Lvem XIV. a jeho záměry. Připojte se k rodině služebníků v Apoštolátu modlitby, kteří velkodušně nabídnou svůj život, práce a modlitby Kristu Veleknězi. Každý měsíc je za vás sloužena mše svatá.

DENNÍ MODLITBA APOŠTOLÁTU

Nebeský Otče, kladu před tebe celý dnešní den a ve spojení s tvým Synem, který ve mši svaté neustále zpřítomňuje svou oběť za záchranu světa, ti nabízím své modlitby, práce, utrpení i radosti. Duch Svatý, který vedl Ježíše, ať je i mým průvodcem a dává mi sílu svědčit o tvé lásce. Spolu s Pannou Marií, Matkou našeho Pána a Matkou církve, to vše přináším jako svou nepatrnou oběť zejména na úmysly Svatého otce a našich biskupů:

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA SRPEN 2025

Úmysl papeže: Za vzájemné soužití

Modleme se, aby společnosti, kde se vzájemné soužití zdá velmi náročným, nepodléhaly pokušení konfrontace z důvodů etnických, politických, náboženských nebo ideologických.

Národní úmysl: Za hledající

Modleme se, aby ti, kdo se táží po Bohu a hledají smysl života, našli odpovědi.

Svatý František Xavérský, oroduj za nás!
Svatá Terezie od Dítěte Ježíše, oroduj za nás!

Přesto nyní televize Noursat jako jediná křesťanská televize v arabském světě vysílá do celého světa. Jejím ředitelem je libanonský katolík a maronita Raymond Nader. Jeho autobiografie *Poslední tlukot srdce* již brzy vyjde v nakladatelství Matice cyrilometodějské.

**Proč se zajímat
o maronitskou církev, která současným
svědectvím buduje mír?**

Maronité vždy hráli a dosud hrají aktivní roli při podpoře dialogu a smíření. Globální přítomnost maronitské církve – církve přítomné v diaspoře – šíří maronitskou spiritualitu po celém světě. Maronité jsou vzorem pokojného soužití s muslimskou většinou. Dlouhou dobu věrně osvědčují odolnost vůči sekularizaci. V dnešním světě plném konfliktů a polarizace nabízí maronitská církev inspirativní příklad živé víry. V Libanonu, kde křesťané a muslimové žijí bok po boku, hrají maronité klíčovou

roli při budování míru a mezináboženského dialogu, ukazují cestu ke vzájemnému respektu bez relativizace vlastní víry. Maronitská diaspora, rozšířená po celém světě včetně USA, Austrálie a Evropy, svědčí o schopnosti uchovat si svou identitu a předávat víru dalším generacím i v sekularizovaných společnostech. Jejich odvaha čelit jak sekularizaci, tak náboženskému extrémismu, nabízí cenné poučení pro katolíky latinského ritu, kteří často čelí podobným výzvám v odlišných kontextech.

Drahý čtenáři, snad nikdo z nás není Bohem povolán až k takovému radikálnímu následování Krista cestou každodenního bílého mučednictví, jako zakouší maronitská mniši, svatí maronitské církve. Avšak každý z nás může vyjít touto cestou, ve snaze naplnit odkaz sv. Šarbel Machlúfa „*Buďte mnišky v srdci světa*“ – to je: žijte mnišským způsobem života uprostřed rodin, práce, farnosti... všude tam, kde žijete.